

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ТІЛЬКИ ПАМ'ЯТЬ НЕ СИВІЄ...

*До 70-ої річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні
і Року Ветеранів в Україні*

Методико-бібліографічні матеріали

Харків – 2005

Нинішній 2005 рік посідає особливе місце в історії світової цивілізації. Це рік 60 – річчя закінчення Другої світової війни та її вирішальної складової – Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років.

Вже 60 років Україна живе під мирним небом. Поряд з нами не вибухають бомби, не горить під ногами земля, ми не чекаємо похоронок на своїх рідних. Та немає в нашій країні жодної сім'ї, яку б не обпалила своїм смертельним полум'ям Велика Вітчизняна – ця найжорстокіша, найкривавіша війна.

Життя швидкоплинне, і з кожним роком Велика Вітчизняна війна все далі йде в історію. І з кожним роком ми, нажаль, втрачаємо наших дорогих ветеранів – живих свідків тих подій, хто воював, йшов на смерть за свою країну. Не шкодуючи сил і здоров'я, наші батьки і матері заново відбудовували будинки і вулиці, піднімали заводи і фабрики. Завдяки ним за лічені роки Україна повстала з руїн і попелу, повернула своє неповторне обличчя.

Великий подвиг захисників і визволителів нашої держави назавжди збережеться в пам'яті українського народу. Кожен з нас береже в душі щирю гордість за батьків і дідів, які захищали країну, глибоку вдячність тим, хто вистояв і переміг у священній війні, хто віддав своє життя в ім'я миру і спокою, не доживши до сьогоднішніх днів. Ми схиляємось перед доблесними фронтовиками і працівниками тилу за величезний внесок у Велику Перемогу, за післявоєнний героїзм у відновленні народного господарства, за науку життя, яку вони передають молоді.

Про ветеранів, тих, хто захистив наше майбутнє, наше життя від фашистської навали, ми повинні згадувати не лише у святкові травневі дні. Ці люди гідні того, аби про них і їх ратний подвиг пам'ятали щодня, не залишали наодинці з проблемами.

Соціальний захист ветеранів – один із найважливіших напрямів державної політики. Це означає, що робиться все можливе, аби кожен був оточений увагою і турботою.

Для ветеранів дуже велике значення має душевний спокій, усвідомлення того, що держава не забула про їхні бойові й трудові подвиги, здатна гідно їх оцінити. На першому в цьому році засіданні парламентського Комітету у справах пенсіонерів та інвалідів було розглянуто деякі питання відзначення в Україні 60 – річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні та Року ветеранів. Зокрема зазначалося, що в державі здійснено ряд заходів щодо підсилення соціального захисту ветеранів війни, передусім, поліпшено рівень їх пенсійного забезпечення, медичного обслуговування, увічнення Перемоги.

Держбюджетом на 2005 рік на грошову допомогу ветеранам війни до Дня Перемоги передбачено вдвічі більше коштів, ніж у попередні роки, крім того таку допомогу вперше отримають і ветерани війни – учасники трудового фронту. З нагоди Року ветеранів і відповідно до Указу Президента і постанови Верховної Ради України завершується розробка Державної і регіональної програм з питань соціального захисту ветеранів.

Оголошенням в Україні 2005-го – року 60-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні – Роком ветеранів, установленням Дня ветерана, який щороку відзначатиметься 1 жовтня, наша держава засвідчила свою шану до заслуг ветеранів війни, праці та військової служби у боротьбі за свободу і незалежність Батьківщини, високо оцінивши їх вклад у розвиток економіки, науки і культури України.

9 травня, у ювілейний День Перемоги, у столиці нашої держави – місті-герої Києві передбачається провести парад. Для вшанування ветеранів війни виготовляються медалі “ 60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років “. Фронтовики, які живуть в Україні, зможуть відвідати за бюджетні кошти місця поховань і військові пам’ятники, своїх побратимів у країнах СНД. Важлива у поліпшенні соціального захисту ветеранів війни і праці, людей похилого віку належить регіональним організаціям Ради ветеранів України, активізації співпраці їх районних, первинних осередків та владних, приватних та громадських структур у вирішенні насущних потреб людей старшого покоління. Основні зусилля, різноманітність форм і методів діяльності ветеранських організацій Харківщини зосереджені на залученні керівників підприємств, установ та організацій усіх форм власності до активної підтримки та надання допомоги ветеранам. Проводяться дієві організаційні заходи, щоб згуртувати самих людей похилого віку, стимулювати їх громадянську позицію, якнайповніше використовуючи життєвий досвід та потенціал кожного. Ветерани Великої Вітчизняної війни – золота еліта нашого суспільства.

Незважаючи на те, що живеться цим мужнім людям зараз непросто, та вони, як і раніше, у строю. Завжди готові взяти посильну участь у громадсько-політичному житті країни, поспілкуватись з молоддю, поділитись спогадами про бойове минуле, попіклуватись про тих, хто потребує допомоги. Молодим людям дуже важливо знати правдиву історію своєї країни. Адже тільки пам’ятаючи своє минуле, можна побудувати щасливе майбутнє. Молоде покоління, яке народилося у мирний час має завжди пам’ятати героїв, котрі ціною власного життя врятували людство від фашистської чуми.

60 років відділяють нас від тих виповнених щастям, радістю, гордістю травневих днів сорок п’ятого року. Та чим далі час відсуває від нас цю подію., тим важче стає говорити про неї з підростаючим поколінням так, щоб уникнути формалізму та достукатись до свідомості і серця.

Звичайно в ювілейному році буде прочитано багато книг та віршів про війну, переглянуто фільмів та почуто пісень. Будуть зустрічі з ветеранами. Це все дуже важливо. Але також важливо перетворити монологи в діалоги, дружні розмови людей різних поколінь.

У вирішенні цих завдань важливе місце належить бібліотекам, де зосереджено значні книжкові багатства . Завдання бібліотек під час підготовки і відзначення 60- річчя Великої Перемоги , використовуючи різноманітні форми і методи популяризації книг, донести до читачів цю літературу. Слід також пам’ятати, що зміст такої багатогранної теми, як подвиг народу у Великій Вітчизняній війні, може бути найбільш повно розкритий, шляхом комплексної популяризації

літератури, зокрема, документальної, історичної, мемуарної, а також художньої. При цьому слід брати до уваги матеріали які видають місцеві видавництва про боротьбу з фашизмом на території своєї області, району, села, про героїв свого рідного краю . Працівникам бібліотек необхідно більше приділяти увагу питанням патріотичного виховання населення особливо підростаючого покоління на славних бойових і трудових традиціях ветеранів і українського народу.(Додаток №1).

З цією метою у бібліотеках необхідно організувати цикли книжково-ілюстративних виставок, тематичні полиці, відкриті перегляди літератури, тематичні вечори, вечори книги, бібліографічні огляди, бесіди про книги тощо. Разом з клубами, будинками культури, школами слід організувати вечори зустрічей юнацтва з ветеранами Великої Вітчизняної війни.

Спливають роки , а пам'ять людська зберігає почуття глибокої вдячності за мужність і героїзм воїнів-визволителів. Зберегти цю пам'ять – наш обов'язок перед тими, кого вже немає, перед тими, хто з нами, і перед тими, хто тільки вступає в життя.

Додаток №1.

*Діди й батьки зробили так багато,
Їх естафету нам тепер нести.
Усіх нас кличе Україна - мати
Ростить нащадків і вперед вести.*

Гімн Куп'янщини
(витяг)

ДОСВІД роботи бібліотек Куп'янського району по патріотичному вихованню населення

Українська держава продовжує свій історичний шлях. І на протязі століть головною метою нашого суспільства є збереження спадщини, виховання відданості своєму народові, рідному краю, готовності захищати свою землю, віддавати їй свої сили, знання, а якщо буде потреба то і життя.

Книжково-ілюстративні виставки „То рідної землі минула доля”, „Літопис рідної землі”, які розташовані в центральній районній бібліотеці та у бібліотеках району розповідають читачам про життя Куп'янщини з сивої давнини до сьогодення часу. На полицях цих виставок знаходяться твори наших земляків - Федора Птушка, Олександра Паншина, Миколи Кукси, Олександра Іскіна.

У лютому 2003 року Куп'янщина відзначила 60 - річчя визволення рідного краю від німецьке - фашистських загарбників. До цієї події в ЦРБ та сільських бібліотеках пройшли історично - музичні вечори „Для нас історія, для них - життя частинка” , „60 років безсмертного подвигу”, „Бойова естафета поколінь”. В центральній бібліотеці була організована книжкове - ілюстративна виставка „Імена, які стали легендою". В Курилівській, Новоосинівській,

Петропавлівській, Грушівській бібліотеках були організовані виставки під назвою „Не забуваймо пам'ять полеглих”.

У Куп'янську та селах району є багато місць, де вшановують пам'ять воїнів, полеглих у боротьбі з німецьке - фашистськими загарбниками і відбуваються урочисто - траурні церемонії, полум'яніють живі квіти. Кожного року з 7 по 9 травня в районі проводиться Вахта пам'яті. Відбудеться вона і в цьому році. Бібліотекарі запрошують ветеранів війни бути почесними гостями на зустрічах з молоддю , на уроках мужності. Наприклад, урок мужності, що відбувся у Кіндрашівській сільській бібліотеці (завідуюча Казарезова Н.І.) і який був присвячений 60 - річчю визволення Куп'янського району від німецьке - фашистських загарбників мав назву „ В житті завжди є місце подвигу”. Його основним змістом було обговорення понять „подвиг”, „героїзм” , „мужність”. Літературно - музичні композиції „Мелодії, які славлять подвиг” , „Память сердца, помнишь, - не остынь !” пройшли в бібліотеках сел Новоосонове (завідуюча Чекаліна Н.В.) ,Петропавлівка (завідуюча Ляшенко Г.В.), Курилівка (завідуюча Гірник С.В.), Глушківка (завідуюча Апришко С.О.).

Цікаву форму обслуговування запропонувала своїм землякам Конарева Л.А - працівник Кругляківської сільської бібліотеки, яка згуртувала навколо себе вчителів та учнів місцевої школи. Вони відвідують Будинок ветеранів війни та праці і проводять масові заходи для його мешканців.

Бібліотекарі Курилівської, Кучерівської, Глушківської, Сеньківської бібліотек відвідують літніх людей на дому. Вони приносять книжки, періодичні видання, приймають замовлення на твори , які цікавлять їх. Ця акція має назву „Візити поваги”.

Вечір „ Ти б пішов з ним в розвідку ?” пройшов у Новоосинівській бібліотеці. В основу його була покладена творчість Володимира Висоцького, Його пісні „На братских могилах не ставят крестов” , „ О погибшем друге” , „Черные бушлаты” та інші . Вечір пройшов в теплій та дружній атмосфері.

Професійні конкурси давно вже вважають досить ефективною формою підвищення кваліфікації працівників бібліотек, які сприяють розвитку фахових здібностей бібліотекарів, дозволяють їм проявити ініціативу та творчий підхід до праці, навчитися досвіду колег. У травні 2003 році у Куп'янській центральній районній бібліотеці пройшов конкурс серед сільських бібліотек району „ Крізь роки, крізь віки в серці юнь пронесе героїчний твій подвиг, солдате” на краще оформлення книжкових виставок, присвячених 58 - річчю Перемоги.

Бібліотекарі серйозно поставилися до конкурсу , який підтвердив що немає меж їхнім фантазіям . Завдання з оформлення книжкове - ілюстративної виставки були вирішені по – своєму , неординарно , з застосуванням нестандартних елементів . Важливим було і те , що бібліотекарі розповідали про ветеранів війни - читачів та мешканців свого села. Перше місце було присуджено виставці „ В пам'яті навіки збережу” бібліотеці села Новоосинове (завідуюча Чекаліна Н.В.), що відповідала всім критеріям розкриття теми і являла собою три окремі експозиції.

З роками все глибше і масштабніше ми усвідомлюємо велич подвигу , здійсненого радянським народом в роки Великої Вітчизняної війни . Під час окупації (1942 - 1943р.р.) жителі Куп'янщини вели самовіддану боротьбу проти німецьке - фашистських загарбників . Активно проводили диверсійні операції народні месники . Всі ці події допомагали Радянській Армії і сприяли якнайшвидшому звільненню нашого краю від окупантів . Матеріали про ці події зібрані та зберігаються в шкільних музеях та музеях, які знаходяться в Будинках

культури нашого району.

Багатий матеріал зберігається у музеї Петропавлівського Будинку культури, який протягом багатьох років збирали у тісній взаємодії працівники Будинку культури, бібліотекар, голова сільської ради та колектив школи. Зусиллями ентузіастів зібрані та відтворені на стендах матеріали про бійців, що загинули під час оборони і визволення села Петропавлівка. Тут є стенд, присвячений землякам, які захищали рідне село і свою Вітчизну. На фронтах війни і партизанських загонах проти німецьких загарбників билось 585 жителів, 276 з них віддали своє життя за свободу і незалежність Батьківщин. Окремий стенд присвячений воїнам - афганцям. Завідуюча бібліотекою Ляшенко Г.В. проводить у музеї огляди літератури, уроки мужності. Своєрідним продовженням експозиції музею є краєзнавчий куточок оформлений у бібліотеці. Поруч з ним знаходяться книжкові полиці „Люди наші - гордість наша“, „Вони відстояли весну“.

Краєзнавчі куточки також оформлені у ЦРБ та бібліотеках району, де проводяться декади книг та краєзнавчі місячники про рідний край.

В 2003 році центральна районна бібліотека та бібліотеки району приймали участь в проведенні свята з нагоди 80 - річчя Куп'янського району. Готуючись до цієї події бібліотекарі організовували перегляди краєзнавчої літератури, проводили бесіди, вікторини.

Заслуговує на увагу діяльність клубу „Бабусини посиденьки“, що створений завідуючою Глушківським бібліотечним філіалом. Цей клуб відвідують разом з бабусями їх онуки. Завдання клубу - виховання у підростаючого покоління почуттів патріотизму, гордості за свою землю, за людей, які прославляють рідний край.

Стало традицією проведення у районному Будинку культури заходів: „Афганський вітер“, „Колокола Чорнобиля“, до яких бібліотекарі центральної районної бібліотеки завжди оформляють книжкові виставки.

Бібліотекарі ЦРБ та бібліотек району ведуть роботу серед допризовників, виявляють коло їх інтересів. В бібліотеках навесні та в восени оформляються книжкові виставки „Є така професія - захищати Батьківщину“, „Нема обов'язку більш священного“.

У 2004 році працівниками районної бібліотеки був організований клуб цікавих людей. В лютому цього року вже відбулася зустріч з почесним полярником Казачковим Ю.І. У травні плануються зустрічі з головою ради ветеранів Великої Вітчизняної війни Костенко В.І., колишнім в'язнем німецького концтабору Величко М.А. та офіцером підводного човна Докучаєвим В.С. Ми, бібліотекарі, сподіваємося, що зустріч двох поколінь буде повчальною для молоді.

Наближається 2005 рік...Рік, в якому наша Батьківщина відзначатиме 60-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Тому в формуванні духовних цінностей людей велике значення мають зібрані матеріали про участь куп'янчан у цій війні. Майже 15 тисяч жителів Куп'янського району стали в ряди захисників Вітчизни. Більше половини з них не повернулося додому. Героями Радянського Союзу стали 9 найхоробріших воїнів, які народилися або призивалися з нашого міста. Четверо куп'янчан стали кавалерами ордена Слави всіх трьох ступенів. Продовжуються пошуки нових матеріалів про події війни, її учасників. А бібліотекарі ЦРБ та бібліотек району ретельно готуються до цієї знаменної дати.

Куп'янська центральна бібліотека використовуючи обов'язки

методичного центру розробляє сценарії заходів, спрямованих на виховання патріотизму. які проводять працівники бібліотеки в школах, гімназії, Куп'янському аграрному ліцеї, а також розповсюджує їх серед бібліотек району. Працівники Куп'янської бібліотечної системи використовують всі засоби та методи пропаганди книги, щоб виховувати у читачів глибоку повагу до героїчного минулого свого краю, до всього рідного, що зветься словами „моє село", "мій край", „моя Батьківщина".

Матеріал підготувала :

Завідуюча методичним відділом ЦРБ Користіна І.В.

Додаток №2.

“ Пісні, обпалені війною “

(Літературно – музичний вечір, присвячений Перемозі у Великій Вітчизняній війні “)

Лунає пісня “ Катюша “, сл. М. Ісаковського, муз. М. Блантера. На її фоні починає ведучий.

Ведучий (1). Пісні війни ... Скільки їх, прекрасних і незабутніх ! У них є все : людська любов, біль відступу на початку війни та радість повернення, картини життя солдат, розповіді про бойові подвиги моряків та піхотинців, льотчиків і піхотинців. І якщо зараз прослухати усе найкраще, що створили поети і композитори у ті роки, то це була б музична антологія історії Великої Вітчизняної.

Ведучий (2). Пісні – як люди: у кожної своя біографія, у кожної своя доля. Вони спалахували яскраво, не згасли до цих пір і навряд чи скоро згаснуть. Тим і милі вони нашому серцю, ці пісні, такі різні і несхожі, близькі та далекі, подібні до “ Катюші “, створені , коли у повітрі вже відчувався запах пороху. Про такі пісні і піде розмова сьогодні.

Фоном звучить пісня “ Священна війна “, сл. В. Лебедєва-Кумача, муз. А.В. Александрова.

Ведучий (1). Йшов третій день війни. Москва, насторожена, зібрана, готова до оборони. Діти, подорослішали до часу. Тривога і біль затаїлися у людських очах – третій день кожну хвилину смерть забирає молодих, сповнених сил синів, батьків, чоловіків ...

Вранці 24 червня 1941 року на перших шпальтах центральних газет був опублікований вірш поета Василя Лебедєва – Кумача “ Священна війна “.

Вставай, страна огромная,
Вставай на смертный бой
С фашистской силой темною,
С проклятою ордой ...

Ведучий (2). 27 червня 1941 року на Білоруському вокзалі Москви, переповненому солдатами, які відправлялися на фронт, уперше прозвучала пісня композитора Александрова “ Священна війна “. Ветерани Ансамблю пісні

і танцю Червоної Армії згадували: “ Відразу після напруженої репетиції ми вирушили на Білоруський вокзал. В залі чекання був збитий поміст із свіжоструганих дошок. У залі - шум, різкі крики, команди, звуки радіо. Аж ось піднімається рука диригента. Вже зразу всі зрозуміли, що пісня полонила бійців. А коли зазвучав другий куплет – у залі настала абсолютна тиша. І у виконавців, і у слухачів сльози стояли на очах. Знову і знову, п’ять разів підряд співали ми “ Священну війну “...

Виконується пісня гучно у запису, можна не повністю.

Ведучий (1).

Ой, тумани мои, растуманы!
Ой, родные леса и луга!
Уходили в поход партизаны,
Уходили в поход на врага!

Лунає пісня “ Ой тумани мої, растумани “, сл. М. Ісаковського, муз. В. Захарова.

Ця пісня – оповідь про партизан, сувора та натхненна. Думка створити пісню про партизан народилась у В. Захарова на початку 1942 року. З пропозицією написати слова він звернувся до свого постійного співавтора М. Ісаковського: “ Потрібна пісня про партизан. Цієї пісні нам не хватає надзвичайно ... “ Через декілька тижнів Ісаковський відіслав Захарову текст пісні.

Ведучий (2). І ось 4 жовтня 1942 року вперше ця пісня пролунала у виконанні хору ім. П’ятницького. Вона звучала як молитва, як клятва, як надія.

“ Ой тумани мои, растуманы “ – один з самих видатних пам’ятників пісенної творчості воєнних років. Ніяка з других пісень з такою любов’ю та натхненням не розповідала про партизанів, як ця.

Звучить “ Пісня про Дніпро “, сл. Є. Долматовського, муз. М. Фрадкіна.

Музика лунає спочатку гучно, потім тихо, фоном.

Ведучий (1)

У прибрежных лоз, у высоких круч
И любили мы, и росли.
Ой , Днипро, Днипро,
Ты широк, могуч,
Над тобой летят журавли ...

... Осінь 1941 року. Наші війська, незважаючи на героїчний опір, відступили. Фронтний кореспондент « Комсомольской правды » Євген Долматовський, що вже був занесений до списку загиблих, пробирався до своїх по території, де хазайнували гітлерівці. “ Я ледь дотягся до Канева, мало не потрапив в облаву, як міг вибрався на околицю “, - згадував поет. Місцеві хлопчики взялися переправити на дірявому човні радянського солдата на лівий берег Дніпра. Через кілька днів в редакцію фронтової газети “ Червона Армія “ зайшов чоловік з бородою, в селянській свиті, підперезаний мотузкою. Це і був поет Євген Долматовський. “ Писатимеш пояснюючу “, - сказали йому. – Ну, а якщо ти поет – розкажи про все віршами “.

Ведучий (2).

Украина, Украина, Украина,
Дорогая моя!
Ты разграблена, ты украдена,
Не слышать соловья ...

Вірш “ Моїй Україні “ був пошуком пісні про Дніпро. Незабаром доля звела його з Ансамблем пісні і танцю Південно – Західного фронту, де композитором був Марк Фрадкін.

Поет і композитор блукали вулицями зруйнованого містечка в пошуках піаніно. Нарешті в будинку священика інструмент знайдено. Робота над піснею триває дві доби. Вночі збирають ансамбль. Пісню артисти слухають мовчки. Наказано до завтра її вивчити. Але виконати наказ не так просто. Хорова група – всі кияни – плачуть, співати не можуть.

Після першого виступу аплодисментів не було. Слухали мовчки, повільно встали і в цей момент пісня зазвучала знову. В той день вона виконувалась тричі.

Ведучий (1). Емоційна сила гірких, але мужніх слів, широка і чиста, як простори Дніпра, мелодія, зробили “ Пісню про Дніпро “ міцною, оптимістичною піснею віри в Перемогу.

Мелодія звучить голосно.

В перших числах жовтня 1943 року, рано вранці, під прикриттям потужних артилерійських залпів, дивізія почала форсувати Дніпро. З гучномовців полинули слова могутньої пісні. Чути її було на 5-8 кілометрів навколо. Складалося враження, що співає саме повітря, вода, ліс, земля. Що і вони радіють разом з радянськими солдатами звільненню від ворога.

Ведучий (1). Чим більше часу відділяє нас від тих воєнних часів, тим більше хвилюють і зворушують до сліз ліричні пісні, зігривавши душі наших солдат 60 років назад. Варто знову залунати нехитрій мелодії або вальсовому мотиву, як самі по собі з’являються в пам’яті слова пісні:

На позицію дівушка
Провожала бойца,
Темной ночью простилася
На ступеньках крыльця.
И пока за туманами
Видеть мог паренек,
На окошке на девичьем
Все горел огонек.

В роки війни цю пісню знали і любили усі – і на фронті, і в тилу. Досить сказати, що існувало до двадцяти варіантів так названих “ відповідей “ на “Огонек “, написаних самодіяльними поетами.

Звучить пісня “ Огонек “, сл. М. Ісаковського, обробка Б. Мокроусова.

Ведучий (2). Багато композиторів склали музику на цей текст. Але трапилост так, що на фронті та в тилу “ Огонек “ поширилась на музику невідомого автора. Проста і трохи сентиментальна мелодія якось дивовижно тісно злилась с задушевними словами майстра пісні М. Ісаковського. Його величезний талант надав мелодії нове життя.

Звучить пісня “ Дороги”, сл. Л. Ошаніна, муз. Анатолія Новікова

Ведучий (1).

Навіть старіші фронтовики не могли з точністю сказати, коли ж вперше почули цю дивовижну по своїй широті та виразності пісню. Багато хто щиро вірили у її народне, окопне походження. Другі вважали, а деякі і сьогодні впевнені, що пісня “ Дороги “ вперше з’явилася десь у середині війни ...

А ось що розповідав сам автор пісні “ Дороги “ Лев Ошанін .

- ... Незабутні весняні дні 1945 року. Народ тріумфує – наступив – таки кінець багатостраждальній війні! .. Тоді до мене і композитора Анатолія Новікова звернувся керівник Ансамблю військ Народного Комісаріату Внутрішніх справ (НКВС), відомий кінорежисер Сергій Юткевич. По своїй популярності у країні цей творчий колектив був другим після Ансамблю пісні і танцю Червоної Армії, під керівництвом генерала Алесандро. Тоді ж нам передали невеликий такий темничек того, що ансамбль хотів бачити у своєму репертуарі. Серед різних тем була і така: « Песня по стук колес », далі , в дужках, примітка “ солдати едут на фронт ...”.

Ведучий (2). І відразу нескінченною низкою встали перед очима дні війни, ешелони з солдатами, від’їжджаючими на фронт. Багато з них так і не повернулись додому. Але напевно кожен не раз замислився про те, що чекає його там, попереду ...

Так на одному подиху з’явилися і перші рядки:

Эх, дороги –
Пыль да туман,
Холода, тревоги
Да степной бурьян ...

Рядки ці і раніше крутились у моїй голові, але якось не складалось. А тут зразу випали, оформились. Мелодія пісні почала народжуватись тут же , у роля. І відразу пішли слова :

Знать не можешь
Доли своей:
Может, крылья сложишь
Посреди степей.

Нарешті пісня була написана. Сталося це 15 травня 1945 року. Тоді ж , у травні, відбулась прем’єра пісні “ Дороги ” у Центральному домі працівників мистецтв. Виконував пісню Ансамбль НКВС. У залі довго стояла тиша. І раптом – буквально шквал оплесків. Пісня зразу пішла в ефір, підхопилася народом, швидко розспівалась. Пісня вийшла не голосною , трохи мінорною і простою, як саме солдатське життя.

Ведучий (1). Мабуть, немає людини, котра хоч раз почувши пісню А. Фат’янова і композитора В. Солов’його – Сідого «Солов’ї », не закохався в неї . Вона лунала на фронті весною 1945 року і зразу ж полонила серця воїнів своїм ліризмом, душевністю, якоюсь незвичайною чарівністю. Слова пісні дуже точно і разом зтим просто розповідали про те ,що було в ті дні на душі у кожного бійця.

А завтра снова будет бой –
Уж так назначено судьбой,
Чтоб нам уйти, недолюбив,
От наших жен, от наших нив.
Но с каждым шагом в том бою
Нам ближе дом в родном краю.

Ведучий (2). Ось що розповідав про народження цієї чудової пісні її автор поет Фат’янов, в шинелі рядового прокрокував тяжкі військові дороги і прославив їх в цій і других своїх невмирущих піснях: “ Згадую фронт ... У великому зеленому гаю ми, солдати, після тільки що згаснувшого бою лежимо, обтрушуємось від

крупинок землі, і раптом чуємо: услід за розтанувшим в далечі рокотом вражих літаків в усе горло, неначе утверджуючи життя, заспівав соловей! І це ввійшло в пісню « Пришла и к нам на фронт весна ». Саме таким було початкова назва пісні.

Звучить пісня « Соловьи », сл. А. Фатьянова, муз. В. Соловьева – Сідога, спочатку голосно, а потім тихо, фоном.

Ведучий (1).Шість десятиріч пройшло після того, як відгриміли останні залпи Великої Вітчизняної, а ми як колись любимо і співаємо пісні А Фатьянова « На солнечной поляночке », « Где же вы теперь, друзья-однополчане? » і в першу чергу, « Соловьи ».

Таємницю успіху пісні, дуже точно пояснив полководець Великої Вітчизняної війни маршал Радянського Союзу Г. К. Жуков, назвавши її у числі трьох найулюбленіших свої пісень. Такими були для нього “ Священная война “, “ Э, дороги “, “ Соловьи “.

“ Це безсмертні пісні! – сказав про них маршал. – А чому? Тому що в них відобразилась велика душа народу ... “

Давайте і ми ще раз прослухаємо цю чудову пісню.

Пісня включається голосно і лунає до кінця.

Ведучий (2).

Над лесами необъятными,
Над полями перекатными,
Над разрывами гранатными
Песни-ласточка летят.

Пахнут роцци горьким порохом,
Шепчут травы тихим шорохом
И о том, что сердцу дорого,
Русским людям говорят.

Список літератури.

1. Богданова М. “ Песням тех военных лет – поверьте! “: (Литературно – музыкальный вечер, посвященный Победе в Великой Отечественной войне) / М. Богданова // Клуб. – 2004. - №4. – С. 23 – 24.
2. Вершинин Р. Строка, оборванная пулей: (Сценарий литературно – музыкального вечера, посвященного Великой Отечественной войне 1941 – 1945 годов) / Р. Вершинин // Клуб. – 2004. - № 5. – С. 9 – 12.
3. « Жди меня, и я вернусь ... » / Ред.-сост. Л.И. Жук. – Мн.: Изд. ООО « Красико – Принт », 2004. – 128 с. – (Праздник в школе)
4. Костенко О. Зупинена мить солдатського подвигу / Олег Костенко // Соціальний захист. – 2004. - №5. – С.9 – 10.
5. Мароховский Г. “ Эх дороги, пыль да туман “ / Георгий Мароховский // Клуб. – 2000. - №5. – С. 9
6. Мароховский Г. Их было только двадцать восемь / Георгий Мароховский // Клуб. – 2000. - №2. – С.14
7. Никитина И.М. Пылающий адрес войны: (Сценарий музыкально - поэтической композиции, посвященной Великой Отечественной войне) / Ирина Никитина / Библиотека. – 2005. - №2. – С. 75 – 78

8. Овчинникова И.В. Перекличка поколений / Ирина Овчинникова // Библиотека. – 2005. - №2. – С. 75 – 78
9. Перепельотченко М. Щоб слово “ ветеран “ звучало гордо / Микола Перепельотчиков // Соціальний захист. – 2004. - №2. – С. 37 – 40
10. Подвиги во имя Отчизны: Докум. Очерки о Героях Сов. Союза – уроженцах Харькова и Харьковской области. – 2-е изд., перераб. И доп.. – Х.: Прапор, 1985. – 710 с., ил.
11. Скажи, Дробицкий Яр ...: Очерки. Воспоминания. Стихи. – Х. Прапор, 1991. – 203 с.
12. Харківщина в роки Великої Вітчизняної війни: Посібник / Харк. Обл. ін-т. Удосконалення вчителів. Склад. В.І. Бутенко та ін. Х.: РВП Оригінал, 1992. – 29 с.
13. « Это радость со слезами на глазах ... »: (Литературно – музыкальная композиция ко Дню Победы) // Последний звонок. – 2005. - №1. – С. 13 – 15.

Відповідальний за випуск В.Д. Ракитянська
Редактор Ю.М. Приходько
Укладач Ю.М. Готвянська